

COCTEIL DE DREPT INTERN SAU DREPT INTERNAȚIONAL SEC

NATIONAL LAW COCKTAIL OR DRY INTERNATIONAL LAW

Consilier juridic gl.bg.dr. Florin MACIU*

Chiar dacă, potrivit legii fundamentale, „tratatele ratificate de Parlament, potrivit legii, fac parte din dreptul intern”, există numeroase cazuri în care se ajunge la un blocaj generat de modalități de interpretare diferită a prevederilor legale. În abordarea acestei tematicii, pornim de la principiul constituțional conform căruia „statul român se obligă să îndeplinească întocmai și cu bună credință obligațiile ce-i revin din tratatele la care este parte”.

În acest articol voi aborda un caz real, din teatrele de operații, în care se petrece un astfel de fenomen.

Even if, consistent with the fundamental law, „the treaties approved by the Parliament, in accordance with the law provisions, are part of the national legislation”, there are numerous cases when a deadlock is reached, the cause being the different ways to interpret the legal stipulations. As we try to approach this subject, we will start from the constitutional principle, according to which „the Romanian state is bound to accomplish exactly and in good-faith the obligations that rise from the treaties Romania is part of”.

In our endeavor, we will study a real case, from the operation theaters, where such phenomena occur.

Cuvinte-cheie: constituție; legislație; lege; instanță de judecată; prevederi; interpretare; lege specială.

Keywords: constitution; legislation; law; court; provisions; interpretation; special law.

La începutul anilor 2000, în exercitarea exclusivă a voinței poporului pentru garantarea suveranității, a independenței și a unității statului, a integrității teritoriale a țării și a democrației constituționale, România a luat anumite hotărâri decisive, angajându-se ferm să contribuie la apărarea colectivă, în cooperare cu alte armate aliante. Astfel, legea fundamentală a țării a căpătat o nouă reglementare și anume că „în condițiile legii și ale tratatelor internaționale la care România este parte, armata contribuie la apărarea colectivă în sistemele de alianță militară și participă la acțiuni privind menținerea sau restabilirea păcii”.

În baza primelor prevederi sus-menționate, a fost adoptată *Legea nr. 42/2004 privind participarea forțelor armate la misiuni în afara teritoriului statului român*. De la data adoptării acestei legi, Armata României a îndeplinit numeroase misiuni în afara granițelor țării, potrivit angajamentelor asumate față de NATO, Uniunea Europeană și în

cadru inițiativelor regionale. Multitudinea și varietatea acestora au permis acumularea unei valoroase experiențe în domeniu, dar au relevat și necesitatea operării unor anumite modificări de fond în ceea ce privește modalitatea de abordare a misiunilor încredințate, implementarea unor noi concepte potrivite noului cadru de securitate, cu scopul de a îmbunătăți eficiența și gradul de interoperabilitate a forțelor armate. În locul *Legii nr. 42/2004* a fost adoptat un act normativ modern și adaptat la realitățile actuale – *Legea nr. 121/2011*.

Realitatea ne demonstrează însă că, în pofida existenței unei legislații în domeniul războiului contemporan, moderne, și care se dorește a fi flexibilă și eficientă, nu întotdeauna sunt condiții perfecte pentru o transpunere fidelă în practică a acesteia. Se face aici referire la alte domenii (reglementarea finanțelor publice, a conservării mediului înconjurător, a sănătății) care au și ele cadrul juridic bine definit și ale căror modele intră, câteodată, în contradicție cu primul menționat, prin suprapuneri, intersecții sau paralelisme nedorite. Trebuie să recunoaștem că, de multe ori, întâlnim obstacole în aplicarea regulilor stabilite sau

* **Ministerul Apărării Naționale**
e-mail: fmaciu@yahoo.com

descoperim lacune de reglementare în domeniu, aspecte care trebuie depășite prin metodele de interpretare juridică, literale, sistematice, istorice, logice sau teleologice.

Luând în considerare un exemplu inspirat din practică, vom căuta premisele descoperirii elementelor de *lege ferenda* pentru războiul contemporan, care să cizeleze principiile și regulile actuale și să armonizeze deplin elementele care țin de domeniul războiului contemporan cu celelalte aparținând diverselor domenii ale legislației.

Cu acest prilej, se va constata dacă există o potrivire desăvârșită între reglementările aparținând diferitelor domenii ale dreptului intern (de exemplu, între dreptul războiului contemporan și dreptul financiar) sau între elementele dreptului internațional în domeniu și cele ale dreptului intern. Care poate fi modalitatea pentru a realiza concordanța dintre prevederile din domeniul războiului contemporan și dispozițiile care aparțin altor arii juridice?

În abordarea acestei tematicii, se pornește de la principiul constituțional conform căruia „statul român se obligă să îndeplinească întocmai și cu bună credință obligațiile ce-i revin din tratatele la care este parte”. Chiar dacă, potrivit legii fundamentale „tratatele ratificate de Parlament, potrivit legii, fac parte din dreptul intern”, există numeroase cazuri în care se ajunge la un blocaj generat de modalități de interpretare diferită a prevederilor legale.

În acest articol voi aborda un caz real, în care se petrece un astfel de fenomen.

Un militar român care desfășoară o misiune în cadrul unei forțe multinaționale, în afara teritoriului României, comite o infracțiune în urma căruia trebuie să se recupereze și un prejudiciu substanțial cauzat unor cetățeni ai statului gazdă. Potrivit reglementărilor internaționale, agreeate și de către România, litigiul se poate stinge prin stabilirea unei sume de bani care să fie acordată de către România părții vătămate cu titlu de despăgubire. Suma se stabilește, în primul rând, prin înțelegere cu partea adversă, iar dacă acest lucru nu este posibil problema este pusă în atenția unei comisii care va judeca pretențiile părții vătămate. Dacă nici acest procedeu nu dă rezultat, se recurge la serviciile unui tribunal internațional de arbitraj.

Structura militară care a trimis militarii în misiune înțelege să facă aplicarea acestor prevederi, pe care le tratează ca dispoziții ale unui tratat internațional, în contextul în care unul dintre

importantele principii care caracterizează dreptul internațional public este *pacta sunt servanda*¹. Avem aici de a face cu susținătorii teoriei supremației dreptului internațional public, fără ca dispozițiile acestuia să interfereze cu elementele de drept intern. Am numit această teorie, umoristic, *soluția dreptului internațional sec*, adică fără suprapuneri, încrucișări sau combinări.

Ceea ce urmează a se desfășura potrivit dreptului intern nu trebuie, în mod obligatoriu, să fie o continuare extrem de logică a acțiunilor întreprinse în baza prevederilor dreptului internațional. Subliniez că adepții acestei soluții s-au bazat mai mult pe intuiție și pragmatism și mai puțin pe o analiză judicioasă și o abordare științifică a acestei spețe. Este posibil ca achiesarea la această opinie să se datoreze și faptului că responsabilitatea efectuării plății revenea celor care au adoptat o altă poziție, cea de mai jos.

Factorii de decizie care trebuie să dispună efectuarea plății stabilite prin înțelegere obiectează la executarea acesteia, venind cu următoarele argumente:

- se solicită plata despăgubirilor fără ca instanța de judecată din România să se pronunțe asupra comiterii unei infracțiuni de către respectivul militar român;

- „înțelegerea pe cale amiabilă” pentru plata despăgubirilor, în acest caz, înseamnă recunoașterea de instituția armatei a comiterii infracțiunii respective înaintea pronunțării definitive a unei instanțe de judecată. Aceasta conduce la asumarea obligației de a plăti o sumă substanțială, care altfel trebuia plătită de societatea de asigurări, având drept consecință diminuarea patrimoniului armatei și producerea unei pagube însemnate;

- dacă instanța de judecată din România constată că militarul român este nevinovat, despăgubirile trebuie suportate de firma de asigurare;

- ca argument suprem, efectuarea plății contravine prevederilor *Legii nr. 500/2002 privind finanțele publice*², în sensul lipsei angajamentului legal și a condițiilor cumulative privind realitatea, regularitatea și legalitatea operațiunii și documentelor supuse spre viză și plată.

După cum se poate constata, potrivit acestei teorii, avem elemente de drept penal, drept procesual penal, drept administrativ, drept financiar, drept civil. Un amestec la care se poate face referire, în glumă, ca fiind un veritabil și original cocteil. Se

observă că raționamentele adeptilor cocteilului apar ca fiind logice, iar coroborarea mai multor dispoziții legale este o practică obișnuită pentru rezolvarea spețelor complexe, unde se uzează mult metoda de interpretare sistematică. Nu în ultimul rând, se evidențiază faptul că această poziție înlătură riscul oricărei răspunderi financiare. Nefăcând nicio plată, posibilitatea de a se imputa o pagubă este zero.

Urmează ca, în următoarele rânduri, analizând, să stabilim cum trebuie aplicate prevederile legale în acest gen de cazuri. Pentru a identifica soluția corectă, vom traversa următoarele faze³:

- stabilirea stării de fapt;
- alegerea normei de drept;
- interpretarea normelor juridice;
- elaborarea actului de aplicare.

Pentru a adopta o soluție juridică solidă și corectă, trebuie să cunoaștem situația concretă, reală. Totodată trebuie cercetate cu scrupulozitate împrejurările în care s-a produs evenimentul, iar cauzele care au generat evenimentul să fie pe deplin lămurite. În vederea stabilirii situației reale, se vor avea în vedere toate materialele care au o anumită relevanță în speța respectivă, de genul probelor, documentelor sau declarațiilor martorilor. Acestea trebuie să facă lumină asupra tuturor fațetelor problemei, lăsând posibilitatea de a trage concluzii logice, în concordanță cu realitatea. Cu alte cuvinte, *stabilirea stării de fapt* înseamnă cunoașterea adevărului.

Următoarea fază este *alegerea normei de drept* și se referă la selecționarea normei juridice care reglementează domeniul respectiv și se referă la situația studiată. Tot acum, pe lângă identificarea normei juridice adecvate, se face și verificarea autenticității textului, a implementării corecte a completărilor și modificărilor survenite de la intrarea în vigoare a dispoziției. În multe spețe, vom observa că exista posibilitatea ca anumite zone să fie nereglementate îndeajuns, iar atunci vom uzita sintagma *vid legislativ*, alte zone beneficiind de o abundență de prevederi, uneori chiar sub forma unui hățiş, a unei suprapuneri, a unor interferări sau fricțiuni ori obstrucții, unele false, altele reale.

Trecând de aceasta fază, urmează cea care furnizează, de multe ori, deliciul muncii juriștilor – *interpretarea normelor juridice*. Fără a intra foarte adânc în teorie, prezentăm faptul că niciun text de lege nu e perfect, iar textele de lege sunt întotdeauna susceptibile de a fi optimizate fie printr-o exprimare mai clară, fie prin una mai

cuprinzătoare sau mai restrictivă. Interpretarea juridică poate fi o formalitate în cazurile simple sau o adevărată artă, atunci când, la parametrii unei tehnici desăvârșite, trebuie să folosim o multitudine de procedee și metode pentru a determina înțelesul deplin și adevărat al normei juridice.

Ultima fază, *elaborarea actului de aplicare*, constă în adoptarea unei decizii juridice corecte, ținând cont de tot ceea ce am prezentat mai devreme. În această fază, se definitivează concluziile, pe baza regulilor de mai sus și se ia hotărârea în vederea aplicării stipulațiilor legale. Având la bază actul de aplicare, raporturi juridice se vor naște, modifica sau vor înceta.

Să trecem la partea practică și să constatăm ce s-a petrecut de fapt în cazul studiat.

Stabilirea situației de fapt

În data de 10.08.2013, în localitatea Ostrozac, comuna Cazin, a avut loc un accident de circulație în care au fost implicate două autoturisme. Un autoturism marca VW Tiguan, proprietate a firmei de închirieri mașini ASA Rent din Sarajevo (asigurat cu polița de asigurare), cu însemnul EUFOR condus de către un militar aparținând forțelor armate ale României, aflat în misiune, a intrat în coliziune cu un autoturism marca Opel Omega, condus de către cetățeanul bosniac H.B.

Locul accidentului este porțiunea de magistrală M4,2 din localitatea Ostrozac, în apropiere de stația de benzină DUZELIC, situată pe partea stângă – privind în direcția Ostrozac. La locul accidentului există o curbă la dreapta deosebit de periculoasă, iar privind din stânga se află un parapet metalic.

Modul de producere a accidentului: Acesta a avut loc pe magistrala M4,2, în localitatea Cazin. Autoturismul VW Tiguan, condus de B.I., membru al EUFOR, ca urmare a neadaptării vitezei la condițiile și starea drumului, în apropierea stației de benzină sus/menționate a pierdut controlul autovehiculului și a intrat pe banda de circulație din sens opus, lovind în partea stânga – față, autovehiculul Opel, condus de către H.B. În urma coliziunii, acesta a suferit leziuni corporale grave.

Condițiile meteorologice erau nefavorabile, vremea fiind instabilă, carosabilul umed ca urmare a ploii care a precedat accidentul, dar vizibilitatea bună.

La locul accidentului au fost găsite urme de patinare a autoturismului VW Tiguan, acesta fiind avariat considerabil mai puțin decât autovehiculul

Opel, care prezenta avarii majore care conduc la concluzia unei daune integrale (totale).

La locul accidentului se aflau, în momentul sosirii organelor de investigare a accidentului, o patrulă de poliție care asigura zona, funcționari ai Casei LOT, precum și interpretul acestora, care în calitatea sa de martor asista la activitățile de constatare la fața locului care au început la ora 11.00. Acestea au fost finalizate în aceeași zi, la ora 14.30.

Șoferul autoturismului OPEL Omega nu se afla la locul menționat, deoarece, ca urmare a rănilor dobândite în accident, acesta a fost transportat de urgență la Policlinica din Cazin, iar apoi la Spitalul Cantonal din Bihac, unde s-a constatat că avea leziuni corporale grave.

În data de 14.08.2013, la orele 14.30, B.H. a decedat ca urmare a leziunilor suferite, decesul fiind constatat la Spitalul Cantonal din Bihac.

Autovehiculul VW Tiguan a fost asigurat de către societatea ASA Rent cu poliță CASCO și poliță RCA. În contractul de închiriere a vehiculului este stipulat faptul că asigurarea nu acoperă situațiile în care autovehiculul a fost condus sub influența alcoolului sau a drogurilor.

În documentul intitulat Expertiză privind alcoolul este menționat faptul că lui i-au fost recoltate probe de sânge și urină în data de 10.08.2013, la ora 12.50, fiind stabilite următoarele rezultate:

- alcool în sânge: 1,64 la mie
- alcool în urină: 1,80 la mie.

Identificarea cadrului legislativ aplicabil

Mai întâi să observăm dreptul internațional incident. În baza *Rezoluției Consiliului de Securitate al ONU nr. 1.575 din anul 2004*⁴, succesorul legal al misiunii SFOR condusă de NATO în Bosnia Herțegovina este Forța Internațională de Stabilizare (EUFOR) care derulează misiunea ALTHEA, misiune aflată sub auspiciile Uniunii Europene.

România, în calitate de stat participant la misiunea derulată de către EUFOR, participă cu forțe în acest teatru de operații în temeiul *Legii nr. 121/2011 privind participarea forțelor armate la misiuni și operații în afara teritoriului statului român*, statul nostru ratificând Acordul dintre România și Uniunea Europeană care stabilește cadrul general de participare a României la operațiile Uniunii Europene de gestionare a crizelor, la nivel național, prin *Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 117/2004*⁵. Alin. (2) al

art. 11 - Dreptul internațional și dreptul intern din Constituția României, republicată, stipulează faptul că „ratatele ratificate de Parlament, potrivit legii, fac parte din dreptul intern”.

Acordul sus-menționat precizează, la art. 3 pct. 1, faptul că: „Statutul personalului desemnat de România să participe la operația civilă U.E. de gestionare a crizelor și/sau al forțelor române participante la operațiunea militară UE de gestionare a crizelor va fi reglementat prin Acordul privind statutul forțelor/misiunii, dacă acesta există, încheiat între UE și statul/statele în care se desfășoară operația. Cu privire la speța de față, acest document este reprezentat de *Înțelegerea tehnică încheiată între Guvernul Republicii Bosnia și Herțegovina și Forța de implementare (IFOR)*, încheiată la data de 23 decembrie 1995, care cuprinde inclusiv aspecte de soluționare a pretențiilor⁶.

Totodată, art. 7 pct. 2 din Acord precizează că: „În caz de deces, rănire, pierdere sau pagube cauzate persoanelor fizice ori juridice din statul/statele pe teritoriul cărui/cărora se desfășoară operațiunea, România va plăti, în cazul în care a fost stabilită responsabilitatea sa, compensații conform condițiilor prevăzute de acordul privind statutul misiunii ...”.

A venit acum și rândul dreptului intern și al susținătorilor săi în această speță.

Trebuie menționate aici prevederi din *Legea nr. 500/2002, privind finanțele publice*. Astfel, la art. 2 pct. 3, din acest act normativ, este definită sintagma *angajament legal* ca fiind faza în procesul execuției bugetare reprezentând orice act juridic din care rezultă sau ar putea rezulta o obligație pe seama fondurilor publice. În lipsa unui astfel de angajament legal nu se pot efectua plăți. Art. 52 alin. (6) constituie o altă dogmă care dă fiori cunoscătorilor de reguli din lumea finanțelor publice: „Efectuarea plăților, în limita creditelor bugetare aprobate, se face numai pe bază de acte justificative, întocmite în conformitate cu dispozițiile legale, și numai după ce acestea au fost lichidate și ordonanțate ...”.

În ceea ce privește ramura dreptului financiar, înainte de a fi malițioși cu persoanele care veghează respectarea normelor juridice din domeniu, se impune să facem cunoscute următoarele aspecte definitorii, foarte familiare celor apropiați acestei sfere de activitate:

- comandanții recunosc importanța fondurilor puse la dispoziție pentru îndeplinirea misiunii, dar nu apreciază în aceeași măsură însemnătatea stricteteii

cu care acestea trebuie cheltuite, astfel încât banii să își urmeze destinația legală, în condiții legale;

- spre deosebire de celelalte ramuri ale dreptului, unde comandanții pot întreba unde este scris că *nu pot* întreprinde ceva, în dreptul financiar, întrebarea adecvată este întrucâtva pe dos: unde este scris ca *pot* întreprinde ceva? Atunci când vorbim de cheltuirea banilor publici, trebuie să fim extrem de riguroși, chiar și în teatrele de operații⁷.

Sub aceste circumstanțe, este lesne de înțeles scenariul la care se așteaptă susținătorii supremației dreptului financiar românesc. Avem de a face cu o infracțiune? În condițiile recunoașterii depline a principiului prezumției de nevinovăție, avem nevoie de o hotărâre judecătorească definitivă care să consfințească bănuielile despre făptuitor. Nu o hotărâre oarecare, ci una a instanței de judecată, competente, din România. Ce poate fi mai liniștitor atunci când ai nevoie de un angajament legal pentru a efectua o plată decât o hotărâre a instanței de judecată, care nu mai poate fi atacată. Ce act justificativ poate fi mai credibil?

Mai departe, scenariul prevede efectuarea plății stabilite de instanță către persoanele vătămate, înregistrarea sumei plătite ca pagubă, efectuarea unei cercetări administrative pentru determinarea celui vinovat de producerea pagubei și imputarea acesteia. În varianta că instanța de judecată stabilește nevinovăția autorului faptei, cei care se bazează, în exclusivitate, pe dreptul intern, susțin că despăgubirea victimelor accidentului trebuie făcută de societatea de asigurări.

După cum se observă, susținătorii teoriei dreptului intern atotputernic pleacă de la dispoziții ale dreptului financiar român, continuate cu prevederi de ordin penal și procesual penal, stipulații aparținând dreptului administrativ sau de drept civil.

Cum ieșim totuși din această dilemă? Care dintre soluții este cea corectă? Cea care se fundamentează pe dreptul internațional fără combinații sau cealaltă bazată pe cocteilul de drept intern, român. Cu modestie, afirmăm că răspunsul este regăsit în *Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative*. Iată ce prevede această lege, la art. 15:

„Art. 15. – (1) O reglementare din aceeași materie și de același nivel poate fi cuprinsă într-un alt act normativ, dacă are caracter special față de actul ce cuprinde reglementarea generală în materie.

(2) Caracterul *special* al unei reglementări se determină în funcție de obiectul acesteia, circumstanțiat la anumite categorii de situații, și de specificul soluțiilor legislative pe care le instituie.

(3) *Reglementarea este derogatorie* dacă soluțiile legislative referitoare la o situație anume determinată cuprind norme diferite în raport cu reglementarea-cadru în materie, aceasta din urmă păstrându-și caracterul său general obligatoriu pentru toate celelalte cazuri.”

Evident, Acordul dintre România și Uniunea Europeană, menționat mai sus, este *legea specială*⁸ în acest domeniu și aceasta trebuie să fie aplicată, în detrimentul dreptului intern, fiscal, penal ori administrativ sau civil. Acest acord a fost aprobat printr-o ordonanță a Guvernului României, act normativ echivalent legii, se referă la anumite categorii de situații (statutul personalului militar participant la misiunea Althea), diferite de cele generale, și conține soluții legislative specifice.

Reglementările aplicabile spun că toate plângerile aparținând cetățenilor sunt înaintate Ministerului de Interne al Republicii Bosnia și Herțegovina, care le înregistrează. Aceste cereri vor fi investigate conform procedurilor și, în cazuri justificate, sunt trimise reprezentanților IFOR, împreună cu documentația aferentă, precum și recomandări pentru o înțelegere. Dacă IFOR nu cade la o înțelegere referitoare la plată cu Ministerul de Interne, atunci plângerea va fi trimisă fără întârziere la comisia pentru reclamații.

Interpretarea normelor juridice și elaborarea actului de aplicare

În acest caz, interpretarea este un lucru banal, fiindcă textul de lege este destul de clar și nu necesită coroborări. Rămâne să se lămurească de ce textul face referire la IFOR, iar în speță este implicat EUFOR, lucru explicat anterior.

Apoi, prin metodele de interpretare logică și literală, se determină că prima fază care privește stabilirea cuantumului despăgubirii acordate victimelor unui accident produs din vina personalului EUFOR, este negocierea directă cu acestea sau cu reprezentanții lor.

Rezultatul negocierii va fi cuprins într-un proces verbal sau alt document asemănător, iar acest act va fi suficient pentru a fi folosit ca angajament legal.

Cu un alt prilej se va stabili cu exactitate unde anume trebuie intervenit pentru a modifica norme juridice, cu scopul de a nu avea două

aparente căi legale de acțiune. Cert este faptul că, întotdeauna, va trebui să adaptăm legislația care privește conflictele armate la realitatea teatrelor de luptă, la care trebuie să fim permanent conectați. Este o muncă fără sfârșit, care presupune în mod obligatoriu efort și unde este recomandabil și puțin umor, pentru îmbina utilul cu plăcutul.

NOTE:

1 Principiu fundamental al dreptului internațional, conform căruia obligațiile generate de convențiile internaționale (sau în general de acte de drept internațional) ca și cele ce rezultă din principiile dreptului internațional trebuie aduse la îndeplinire cu bună credință;

2 *Legea nr. 500/2002 privind finanțele publice*, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 597 din 13/08/2002.

3 Gheorghe Boboș, *Teoria generală a statului și dreptului*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1983; Ioan Ceterchi, Momcilo Luburici, *Teoria generală a statului și dreptului*, Tipografia Universității din București, București, 1983; Ion Craiovan, *Teoria generală a dreptului*, Editura Sibila, Craiova, 1999.

4 ONU a adoptat aceasta rezoluție sub coordonarea României.

„La 22 noiembrie a.c., Consiliul de Securitate (CS) al ONU a adoptat, prin consens, rezoluția 1575/2004 privind crearea forței UE de menținere a păcii (EUFOR) în Bosnia și Herțegovina. Aceasta prevede încheierea operației de menținere a păcii a NATO (SFOR) și autorizează mandatul noii forțe a UE-EUFOR, stabilind în același timp și coordonatele continuării prezenței NATO în aceasta țară. România a coordonat negocierea proiectului de rezoluție în cadrul Grupului de coordonare și redactare (CDG – formatul de lucru de la New York al Grupului de contact pentru fosta Iugoslavie), introducându-l apoi, în mod formal, în reuniune de urgență a CS, pentru a fi votat la 22 noiembrie.

Facilitarea procesului de negociere a prezentat o importanță sporită în condițiile în care autorizarea transferului către EUFOR trebuie să aibă loc înainte de 2 decembrie a.c..

Până în prezent, România a participat la operația NATO din Bosnia și Herțegovina (SFOR) cu 113 militari și 9 polițiști. În calitate de membru în Comitetul Contributorilor (organism cu rol-cheie în gestionarea cotidiană a misiunii UE), România va participa cu trupe și la noua operație a UE din Bosnia și Herțegovina.

Acest fapt va oferi României posibilitatea de a contribui la stabilizarea regiunii și va demonstra sprijinul țării noastre pentru dezvoltarea Politicii Europene de Securitate și Apărare, precum și pentru eforturile de implicare mai puternică a UE în Balcani.

În urma acestei implicări în Bosnia și Herțegovina, România va beneficia, în cadrul Comandamentului operației UE, de 8 poziții de ofițer de stat major, *SFOR-ul din Bosnia se transformă în EUFOR*, EurActiv, 23 noiembrie 2004, accesat în data de 29 octombrie 2014, http://www.euractiv.ro/uniunea-europeana/articles%7CdisplayArticle/articleID_1462/SFOR-ul-din-Bosnia-se-transforma-in-EUFOR.html;

5 *Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 117/2004 privind ratificarea Acordului dintre România și Uniunea Europeană stabilind cadrul general de participare a României la operațiunile Uniunii Europene de gestionare a crizelor*, semnat la Bruxelles la 22 noiembrie 2004, publicată în Monitorul Oficial nr. 1124 din 29 noiembrie 2004.

6 Claims Annex to Technical Arrangement between the Republic of Bosnia and Herzegovina Ministry of Justice and the Implementation Force;

7 Operational Law Handbook, Chapter 14, page 217, http://www.loc.gov/rr/frd/Military_Law/pdf/operational-law-handbook_2014.pdf

8 *Specialia generalibus derogant* este un principiu juridic care implică faptul că norma specială e cea care derogă de la norma generală și că norma specială este de strictă interpretare la cazul respectiv. Mai mult, o normă generală nu poate înlătura de la aplicare o normă specială. Deoarece norma generală reprezintă situația de drept comun, iar norma specială constituie excepția, trebuie respectate două reguli:

- norma specială derogă de la norma generală – *specialia generalibus derogant*,
- norma generală nu derogă de la norma specială – *generalia specialibus non derogant*.

Fiind derogatorie de la norma generală, rezultă că norma specială se aplică ori de câte ori ne găsim în fața unui caz ce intră sub incidența prevederilor sale, deci norma specială se aplică prioritar față de norma generală, chiar și atunci când norma specială este mai veche decât norma generală.

BIBLIOGRAFIE

Boboș Gheorghe, *Teoria generală a statului și dreptului*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1983.

Buza Călin, *Concluzii și învățăminte desprinse din analiza artei militare a războaielor contemporane*, Editura Universității Naționale de Apărare „Carol I”, București, 2010.

Ceterchi Ioan, Luburici Momcilo, *Teoria generală a statului și dreptului*, Tipografia Universității din București, București, 1983.

Chiriac Mircea-Dănuț, Manta Dănuț, Ion Emil, *Conflictul militar în epoca contemporană*, Editura Universității Naționale de Apărare „Carol I”, București, 2007.

Craiovan Ion, *Teoria generală a dreptului*, Editura Sibila, Craiova, 1999.

Deaconu Gheorghe, *Studiu privind tipurile de războaie și conflictele post-război rece*, Editura Universității Naționale de Apărare „Carol I”, București, 2008.

Frunzeti Teodor, *Paradigme militare în schimbare*, Editura Militară, București, 2005.

Panait Ion, *Transformarea conflictelor și evoluția luptei armate după războiul rece*, Editura Universității Naționale de Apărare „Carol I”, București, 2013.

Legea nr. 500/2002 privind finanțele publice, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 597 din 13/08/2002.

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 117/2004

privind ratificarea Acordului dintre România și Uniunea Europeană stabilind cadrul general de participare a României la operațiunile Uniunii Europene de gestionare a crizelor, semnat la Bruxelles la 22 noiembrie 2004, publicată în Monitorul Oficial nr. 1.124 din 29 noiembrie 2004.

Claims Annex to Technical Arrangement between the Republic of Bosnia and Hertzegovina Ministry of Justice and the Implemenation Force. Operational Law Handbook, Chapter 14, page 217, http://www.loc.gov/rr/frd/Military_Law/pdf/operational-law-handbook_2014.pdf

SFOR-ul din Bosnia se transformă în EUFOR, EurActiv, 23 noiembrie 2004, accesat în data de 29 octombrie 2014, http://www.euractiv.ro/uniunea-europeana/articles%7CdisplayArticle/articleID_1462/SFOR-ul-din-Bosnia-se-transforma-in-EUFOR.html;